

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/5583,Projekcje-filmowe-podczas-XIX-Targow-Ksiazki-Historycznej-Warszawa-25-26-28-list.html>
27.03.2026, 08:01

Projekcje filmowe podczas XIX Targów Książki Historycznej – Warszawa, 25, 26, 28 listopada 2010

27.11.2010

Instytut Pamięci Narodowej i Porozumienie Wydawców Książki Historycznej zorganizowały projekcje filmowe podczas XIX Targów Książki Historycznej, odbywających się w Arkadach Kubickiego na Zamku Królewskim w Warszawie w dniach 25-28 listopada 2010 r.

Instytut Pamięci Narodowej w swej działalności edukacyjnej wykorzystuje różne formy przekazu. Oprócz tradycyjnych wydawnictw książkowych, publikacji multimedialnych, portali internetowych czy gier planszowych IPN – w różny sposób – uczestniczy w realizacji i rozpowszechnianiu filmów fabularnych i dokumentalnych traktujących o najnowszej historii Polski, a także wybranych spektakli z cyklu „Scena Faktu” Teatru Telewizji.

W trakcie trwania Targów organizatorzy i IPN przygotowali w sali kinowej warszawskiego Zamku projekcje następujących filmów:

CZWARTEK, 25 listopada

- 14.30 Kultura niezależna w PRL: Wolne słowo (27 min)

Osią narracyjną filmu Wolne słowo są wypowiedzi pisarzy, którzy publikowali poza cenzurą w czasach PRL, drukarzy, organizatorów niezależnego ruchu wydawniczego oraz czytelników. W filmie staramy się odpowiedzieć na pytanie czym był „drugi obieg”, w jakich okolicznościach narodziła się jego idea, jak wiele osób uczestniczyło w tym ruchu.

- 15.15 Kultura niezależna w PRL: Drugi obieg sztuki (26 min)

W filmie przedstawiamy zjawisko sztuki niezależnej – wolnej, bo funkcjonującej poza oficjalnym obiegiem kultury. W filmie znalazły się opowieści najważniejszych uczestników i organizatorów drugiego obiegu sztuki: malarzy, grafików, performerów, rzeźbiarzy, fotografików, a także organizatorów tego ruchu.

PIĄTEK, 26 listopada

- 10.30 Video niekontrolowane (50 min)

Reż. Anna Ferens. Video niekontrolowane to dokument o niezależnych produkcjach telewizyjnych i filmowych, które powstawały w Polsce w latach 80. Stan wojenny doprowadził do zaostrzenia cenzury i izolowania Polski od świata zewnętrznego. Bohaterami filmu Anny Ferens są ludzie, którzy nie chcieli się z tym pogodzić. Narażając siebie oraz swoje rodziny przekazywali prawdę o rzeczywistości w Polsce.

- 11.30 Operacja „RESZKA” (90 min)

Autor: Włodzimierz Kuligowski, reż. Ewa Pytka. Operacja „RESZKA” to historia Piotra Jeglińskiego, studenta historii na lubelskim KUL-u, skupiającego wokół siebie środowisko, mające

podobne opozycyjne poglądy. Jest druga połowa lat siedemdziesiątych. Zaczynają wydawać „Spotkania”, które starają się odkłamywać historię, ale też nie stronią od tzw. czystej polityki. Piotr Jegliński postanawia pojechać na Zachód, i „zdobyć” powielacz, traktowany przez władze PRL niemal jak kałasznikow. W Paryżu zakłada emigracyjną filię „Spotkań”, organizuje własne kanały przerzutowe do kraju z książkami, ulotkami, spotyka się też z emisariuszami z kraju we Francji, Frankfurcie oraz, co graniczy z szaleństwem, w NRD.

- 13.15 Kultura niezależna w PRL: Kościół oazą wolności (29 min)

W filmie poświęconym Kościołowi podkreślamy jego rolę w walce o wolność. Dzięki opowieściom ludzi kultury i sztuki oraz księży, którzy aktywnie włączali się w antypaństwową działalność Kościoła przedstawiamy historię polskiego Kościoła jako oazy wolnej myśli w czasach PRL.

- 14.00 Kultura niezależna w PRL: Teatr wolności (28 min)

W filmie poświęconym teatrowi niezależnemu skupiliśmy się na opowieściach najważniejszych uczestników i organizatorów tego ruchu. Naszkicowaliśmy ówczesne środowisko teatralne i mechanizmy jego funkcjonowania. Opowiedzieliśmy historię nie tylko z perspektywy reżyserów i aktorów, ale także widzów, bo to oni w dużej mierze decydowali o tym, czy spektakl danego teatru można uznać za niezależny. Wypowiedzi twórców - reżyserów, aktorów, którzy tworzyli teatr niezależny w Polsce w czasach PRL-u.

- 14.45 Oni szli szarymi szeregami (80 min)

Reż. Mariusz Malec. Film opowiada o wojennej historii Związku Harcerstwa Polskiego, działającego od 27 września 1939 r. pod konspiracyjną nazwą „Szarych Szeregów”. Film realizowano z myślą o współczesnej młodzieży, chcąc przybliżyć jej losy pokolenia dorastającego w czasie wojny i uczestniczącego w różnych formach walki z okupantami.

- 16.30 Czarny Czwartek, Gdynia, Grudzień '70, Dlaczego? (40 min)

Jest to film fabularyzowany, ale nie ma w nim ani jednej minuty fikcji. Wszystko zostało oparte na dokumentach i rozmowach ze świadkami - autorami scenariusza, wiernie odtwarzającego tamte wydarzenia w oparciu o losy gdyńskiego stocznio-wca Brunona Drywy (który 17 grudnia 1970 r. zginął od strzału w plecy), a także jego rodziny oraz na podstawie licznych relacji i dokumentów.

- 17.30 Kultura niezależna w PRL: Kino prawdy (29 min)

Film poświęcony polskim twórcom i filmom robionym w czasach PRL na przekór systemowi, wbrew panującym wówczas tendencjom propagandowym. Dzięki opowieściom reżyserów, operatorów, aktorów, producentów, którzy aktywnie włączali się w działalność antypaństwową tworząc kino niezależne, przedstawiliśmy ważny wycinek historii polskiego kina.

NIEDZIELA, 28 listopada

- 13.45 Historia Kowalskich (70 min)

Reż. Arkadiusz Gołębiewski, Maciej Pawlicki. Film jest próbą fabularnej rekonstrukcji życia miasteczka Ciepeliów koło Radomia, a zwłaszcza żyjących w symbiozie dwóch społeczności: polskiej i żydowskiej. To wstrząsająca i nieznana światu, ale także nieznana dzisiejszej opinii

publicznej w Polsce historia wielu polskich rodzin, wielu Kowalskich, którzy, by ocalić swych sąsiadów, polskich Żydów, narażali życie własnych dzieci.

● 15.15 Było sobie miasteczko (49 min)

Reż. Tadeusz Arciuch, Maciej Wojciechowski. Film opowiada historię Kisielina, zamożnego i dobrze prosperującego miasta na Wołyniu, gdzie do wybuchu II wojny światowej żyli w zgodzie Polacy, Ukraińcy, Żydzi, Niemcy, Czesi. Dziś o dawnym Kisielinie przypominają tylko ruiny kościoła, który był niemyym świadkiem tragedii, jaka rozegrała się tu 11 lipca 1943 roku. Tego dnia w murach świątyni nacjonałisci ukraińscy zamordowali 600 mieszkańców miasteczka.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)